

ФІГУРНЕ КАТАННЯ

**Анотований трьома мовами бібліографічний
показчик авторефератів дисертацій
галузі фізичної культури та спорту**

Укладач Ірина Свістельник

УДК 796.912:016
ББК 75.719.6:91.9
Ф 49

*Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму”
Започаткована 2009 року*

Фігурне катання : анот. трьома мовами бібліогр. покажч. автореф. дис. галузі фіз. культури та спорту / уклад. Ірина Свістельник. – Л. : [б. в.], 2015. – 23 с. (Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму”, вип. 2).

У бібліографічному покажчику подано відомості про автореферати дисертацій з фігурного катання, що зберігаються у фондах бібліотеки Львівського державного університету фізичної культури. Стиль та мова збережені в авторських варіантах. Бібліографічні описи складено відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання” та ДСТУ 3582–97 „Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила”.

Покажчик призначений для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів ВНЗ фізкультурного профілю, факультетів фізичного виховання педагогічних ВНЗ та всіх, хто здійснює наукові дослідження в галузі фізичної культури і спорту.

© Свістельник І., 2015

ФІГУРНЕ КАТАННЯ

Автореферати на здобуття наукового ступеня кандидата наук:

1. Абсалямова И. В.

Обоснование и разработка режима тренировки при обучении и совершенствовании обязательных упражнений в фигурном катании на коньках : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 130004 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Абсалямова Ирина Васильевна ; ГЦОЛИФК. – М., 1973. – 17 с.

Аннотація. Обоснованы закономерности двигательной памяти при обучении новым движениям и при совершенствовании уже разученных.

Ключевые слова: режим тренировки, обучение, обязательные упражнения, фигурное катание на коньках.

Анотація. Обґрунтовані закономірності рухової пам'яті при навчанні новим руховим вправам і при удосконаленні вже навчених.

Ключові слова: режим тренування, навчання, обов'язкові вправи, фігурне катання на ковзанах.

Annotation. Conformities to law of motive memory are grounded at teaching new motions and at perfection of already learned.

Key words: training mode, teaching, obligatory exercises, figure-skating on skates.

2. Андрианов Ю. Я.

Влияние режимов чередования нагрузки и отдыха в уроке на уровень проявления двигательной координации в фигурном катании на коньках : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Андрианов Юрий Яковлевич ; КГИФК. – К., 1984. – 24 с.

Аннотація. Изучено влияние тренировочных и соревновательных нагрузок на точность воспроизведения заданных величин ПКД. Выявлена закономерность изменения точности воспроизведения различных ПКД, наступающего под воздействием утомления различной величины, что позволяет диагностировать степень подготовленности каждого спортсмена к выполнению конкретных нагрузок и своевременно вносить соответствующие управляющие воздействия в тренировочный процесс.

Ключевые слова: режим нагрузки, режим отдыха, уровень двигательной координации, фигурное катание.

Анотація. Вивчений вплив тренувальних і змагальних навантажень на точність відтворення заданих величин ПКД. Виявлена закономірність зміни точності відтворення різних ПКД, що настає під впливом втоми різної величини, що дозволяє діагностувати ступінь підготовленості кожного спортсмена до виконання конкретних навантажень і своєчасно вносити відповідний вплив у тренувальний процес.

Ключові слова: режим навантаження, режим відпочинку, рівень рухової координації, фігурне катання.

Annotation. Influence of the trainings and competition loadings is studied on exactness of reproducing of the set sizes of PKD. Conformity to law is exposed of change exactness of reproducing of different PKD, coming under act of fatigue of different size, that allows to diagnose the degree of preparedness of every sportsman to implementation of the concrete loadings and in good time bring in the proper managing influences in a training process.

Key words: mode of loading, mode of rest, level of motive co-ordination, figure-skating.

3. Апарин В. А.

Исследование путей совершенствования процесса начального обучения обязательным упражнениям фигуриста : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Апарин Владимир Александрович; ГДОИФК им. П. Ф. Лесгафта. – Л., 1976. – 19 с.

Аннотация. Впервые изучена тактильная чувствительность стопы, несущая информацию о положении конька на льду, чертежное умение фигуристов и его влияние на качество исполнения фигур обязательной программы, взаимосвязь тактильной чувствительности стопы, чертежного умения между собой и их зависимость от квалификации спортсменов.

Ключевые слова: начальное обучение, обязательные упражнения, фигуристы.

Анотация. Уперше вивчена тактильна чутливість стопи, що несе інформацію про положення ковзана на льоду; уміння фігуристів і вплив на якість виконання фігур обов'язкової програми; взаємозв'язок тактильної чутливості стопи і їх залежність від кваліфікації спортсменів.

Ключові слова: початкове навчання, обов'язкові вправи, фігуристи.

Annotation. The haptic sensitiveness of foot, bearing information about position of horse on ice, drawing ability of figure skaters and his influence on quality of execution of figures of comp., intercommunication of haptic sensitiveness of foot, is first studied, drawing ability between itself and their dependence on qualification of sportsmen.

Key words: elementary training, obligatory exercises, figure skaters.

4. Великая Е. А.

Программные основы тренировки юных фигуристок на этапе предварительной подготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Великая Елена Анатольевна ; ОГИФК. – Омск, 1990. – 23 с.

Аннотация. Впервые экспериментально обоснована программа тренировки фигуристок-дошкольниц на этапе предварительной подготовки. Доказана целесообразность дополнительного введения в учебно-

тренировочный процесс фигуристок-дошкольниц координационной подготовки, ориентированной адекватно решаемым образовательным задачам.

Ключевые слова: основы тренировки, юные фигуристы, этап предварительной подготовки.

Анотація. Уперше експериментально обґрунтована програма тренування фігуристок-дошкільниць на етапі попередньої підготовки. Доведена доцільність додаткового уведення в навчально-тренувальний процес фігуристок-дошкільниць координаційної підготовки, зорієнтованої на виконання освітніх завдань.

Ключові слова: основи тренування, юні фігуристи, етап попередньої підготовки.

Annotation. First the program of training of skaters-under-fives is experimentally grounded on the stage of pre-treatment. Expedience of additional introduction is well-proven to the educational training process of skaters-under-fives of co-coordinating preparation, oriented adequately to the decided educational tasks.

Key words: training bases, young figure skaters, stage of pre-treatment.

5. Виноградова В. И.

Индивидуализация техники прыжков фигуристов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” ; [спец.] 01.02.08 „Биомеханика” / Виноградова Валентина Ивановна ; Рос. гос. акад. физ. культуры. – М., 1994. – 21 с.

Аннотація. Теоретически обоснованы причины срыва исполнения прыжков и падений фигуристов. Биомеханически обоснована эффективность исполнения прыжков с учетом антропометрических параметров тел фигуристов; эффективность использования упругих элементов в коньках-тренажерах для исполнения многооборотных прыжков.

Ключевые слова: техника прыжка, фигуристы, срыв и падение, элементы.

Анотація. Обґрунтовані причини зриву виконання стрибків і падінь фігуристів. Біомеханічно обґрунтована ефективність виконання стрибків з урахуванням антропометричних параметрів тіл фігуристів; ефективність використання пружних елементів в ковзанах-тренажерах для виконання багатооборотних стрибків.

Ключові слова: техніка стрибка, фігуристи, зірвавши і падіння, елементи.

Annotation. Reasons of blowing off execution of jumps and falling of figure skaters are grounded in theory. Efficiency of execution of jumps is biomechanics grounded taking into account the anthropometric parameters of bodies of figure skaters; efficiency of the use of resilient elements in skates-trainers for execution of multiturn jumps.

Key words: technique of jump, figure skaters, blowing off falling, elements.

6. Гришина М. В.

Исследование некоторых факторов мастерства фигуристов одиночного катания для совершенствования управления тренировочным процессом : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 130004 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Гришина Марина Валентиновна ; ВНИИФК. – М., 1975. – 18 с.

Аннотация. Разработаны и экспериментально обоснованы контрольные упражнения по специальной технической подготовке и определен характер взаимосвязи результатов в этих упражнениях с показателями в контрольных упражнениях по общей физической подготовке.

Ключевые слова: мастерство фигуристов, одиночное катание, тренировочный процесс, управление.

Анотація. Розроблені й експериментально обґрунтовані контрольні вправи спеціальної технічної підготовки фігуристів і визначений характер взаємозв'язку результатів в цих вправах з показниками контрольних вправ з загальної фізичної підготовки.

Ключові слова: майстерність фігуристів, одиночне катання, тренувальний процес, управління.

Annotation. Developed and control exercises are experimentally grounded on the special technical preparation and character of intercommunication of results is certain in these exercises with indexes in control exercises on a body-conditioning.

Key words: trade of figure skaters, single rolling, training process, management.

7. Гродзицка А.

Скоростно-силовая подготовка юных фигуристов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки (включая методику лечебной физкультуры)” / Гродзицка Александра ; ГЦОЛИФК. – М., 1983. – 23 с.

Аннотация. Исследовано влияние специализированных комплексов скоростно-силовых средств на эффективность специальной физической подготовки юных фигуристов.

Ключевые слова: скоростно-силовая подготовка, фигуристы, специализированные комплексы.

Анотація. Досліджений вплив спеціалізованих комплексів швидкісно-силових засобів на ефективність спеціальної фізичної підготовки юних фігуристів.

Ключові слова: швидкісно-силова підготовка, фігуристи, спеціалізовані комплекси.

Annotation. Influence of the specialized complexes of speed-power facilities is investigational on efficiency of the special physical preparation of young figure skaters.

Key words: speed-power preparation, figure skaters, specialized complexes.

8. Гросс Я. А.

Повышение скоростно-силовой подготовленности юных квалифицированных фигуристов при использовании тренажерных устройств : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Гросс Яак Артурович ; Центр. НИИ спорта. – М., 1992. – 24 с.

Аннотация. Доказана эффективность скоростно-силовой подготовки юных квалифицированных фигуристов при использовании тренажерных устройств, обеспечивающих создание различных условий выполнения упражнений: от максимально облегченных до максимально затрудненных. Разработаны рекомендации по рациональной организации скоростно-силовой подготовки юных квалифицированных фигуристов на этапе углубленной тренировки при использовании тренажерных устройств.

Ключевые слова: скоростно-силовая подготовка, юные фигуристы, тренажерные устройства, выполнение упражнений.

Анотація. Доведена ефективність швидкісно-силової підготовки юних кваліфікованих фігуристів при використанні тренажерних пристроїв, що забезпечують створення різних умов виконання вправ: від максимально полегшених до максимально складних. Розроблені рекомендації щодо раціональної організації швидкісно-силової підготовки юних кваліфікованих фігуристів на етапі поглибленого тренування при використанні тренажерних пристроїв.

Ключові слова: швидкісно-силова підготовка, юні фігуристи, тренажерні пристрої, виконання вправ.

Annotation. Efficiency of speed-power preparation of young skilled figure skaters is well-proven at the use of trainer devices, providing creation of different terms of implementation of exercises: from maximally facilitated to maximally laboured. Developed recommendation on rational organization of speed-power preparation of young skilled figure skaters on the stage of the deep training at the use of trainer devices.

Key words: speed-power preparation, young figure skaters, trainer devices, implementation of exercises.

9. Зенина И. В.

Коррекция программ педагогических воздействий в годичном цикле подготовки фигуристов 7–9 лет на основе учета взаимосвязей двигательных качеств и функциональных показателей организма : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” ; [спец.] 03.00.13 „Физиология человека и животных” / Зенина Ирина Владимировна ; КГИФК. – К., 1988. – 22 с.

Аннотация. Выявлена динамика становления внутри- и межсистемных взаимосвязей организма юных фигуристов на различных этапах годичной подготовки.

Ключевые слова: годичный цикл подготовки, фигуристы, двигательные качества, функциональные показатели, коррекция программ.

Анотація. Виявлена динаміка становлення внутрішньо- і міжсистемних взаємозв'язків організму юних фігуристів на різних етапах річної підготовки.

Ключові слова: річний цикл підготовки, фігуристи, рухові якості, функціональні показники, корекція програм.

Annotation. The dynamics of becoming of vnutri- and intersystem intercommunications of organism of young figure skaters is exposed on the different stages of annual preparation.

Key words: annual cycle of preparation, figure skaters, motive qualities, functional indexes, correction of the programs.

10. Ирошникова Н. И.

Исследование специальной работоспособности фигуристов (на примере одиночного фигурного катания) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Ирошникова Наталья Ивановна ; ГЦОЛИФК. – М., 1978. – 25 с.

Аннотація. Вперше досліджена динаміка аеробних і анаеробних процесів енергообеспечення у фігуристів різного віку і кваліфікації в виконанні окремих тренувальних вправ і в цілому произвольной програми. Установлена закономірність змін максимальних енергетических можливостей під впливом спеціалізованої тренувки в фігурному катанні. Виявлені найбільш ефективні шляхи підвищення рівня аеробних і анаеробних можливостей фігуристів.

Ключевые слова: специальная работоспособность, фигуристы, одиночное катание, специализированная тренировка, уровень возможностей.

Анотація. Уперше досліджена динаміка аеробних і анаеробних процесів енергозабезпечення у фігуристів різного віку і кваліфікації у виконанні окремих тренувальних вправ і в цілому довільної програми. Встановлена закономірність змін максимальних енергетических можливостей під впливом спеціалізованого тренування у фігурному катанні. Виявлені найбільш ефективні шляхи підвищення рівня аеробних і анаеробних можливостей фігуристів.

Ключові слова: спеціальна працездатність, фігуристи, одиночне катання, спеціалізоване тренування, рівень можливостей.

Annotation. The dynamics of aerobic and anaerobic processes of energy providing for the figure skaters of different age and qualification is first investigational in implementation of separate trainings exercises and on the whole arbitrary program. Conformity to law of changes of maximal power possibilities is set under influence of the specialized training in a figure-skating. The most effective ways of increase of level of aerobic and anaerobic possibilities of figure skaters are exposed.

Key words: special capacity, figure skaters, single rolling, specialized training, level of possibilities.

11. Клинова Т. С.

Педагогическая оценка показателей специальной подготовленности фигуристов-одиночников для управления тренировочным процессом : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Клинова Татьяна Сергеевна ; ГЦОЛИФК. – М., 1986. – 22 с.

Аннотация. Проведен количественный анализ эстетической ценности исполнительского мастерства фигуристов, получена модель весомости хореографических показателей подготовленности и установлена при этом значимость различных средств хореографии.

Ключевые слова: специальная подготовка, педагогическая оценка показателей, тренировочный процесс, фигуристы, одиночное катание.

Анотація. Проведений кількісний аналіз естетичної цінності виконавської майстерності фігуристів, отримана модель ваговості хореографічних показників підготовленості і встановлена значущість різних засобів хореографії.

Ключові слова: спеціальна підготовка, педагогічна оцінка показників, тренувальний процес, фігуристи, одиночне катання.

Annotation. The quantitative analysis of aesthetic value of performance trade of figure skaters is conducted, the model of ponder ability of choreographic indexes of preparedness is got and meaningfulness of different facilities of choreography is set here.

Key words: special preparation, pedagogical estimation of indexes, training process, figure skaters, single rolling.

12. Коган А. И.

Оценка перспективности юных фигуристок в период начальной спортивной специализации : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки (включая методику лечебной физкультуры)” / Коган Александр Ильич ; ОГИФК. – Омск, 1984. – 17 с.

Аннотация. Впервые получена информация об уровне и взаимосвязи отдельных характеристик физического развития, физической, специально-двигательной подготовленности и личностных свойств девочек 6–8 лет, занимающихся фигурным катанием на коньках. Определены тестовые процедуры исследования этих характеристик и изучена их надежность. Рассмотрены закономерности формирования изучаемых показателей в процессе начальной спортивной специализации. Изучена возможность использования этих характеристик для этапного контроля за процессом подготовки юных фигуристок и прогнозирования уровня отдельных свойств и качеств их спортивной результативности. Выявлен факт относительного рангового постоянства оценок по комплексу тестов в каждой возрастной группе. Определены основные причины прекращения занятий фигурным катанием в ДЮСШ.

Ключевые слова: юные фигуристки, начальная спортивная специализация, показатели, тесты, контроль, свойства и качества, спортивный результат.

Анотація. Уперше отримана інформація про рівень і взаємозв'язок окремих характеристик фізичного розвитку, фізичної, спеціально-рухової підготовленості і особистісних властивостей дівчаток 6–8 років, що займаються фігурним катанням на ковзанах. Визначені тестові процедури дослідження цих характеристик і вивчена їх надійність. Розглянуті закономірності формування показників, що вивчаються, в процесі початкової спортивної спеціалізації. Вивчена можливість використання цих характеристик для етапного контролю за процесом підготовки юних фігуристок і прогнозування рівня окремих властивостей і якостей їх спортивної результативності. Виявлений факт відносної рангової постійності оцінок з комплексу тестів в кожній віковій групі. Визначені основні причини припинення занять фігурним катанням в ДЮСШ.

Ключові слова: юні фігуристки, початкова спортивна спеціалізація, показники, тесты, контроль, властивості і якості, спортивний результат.

Annotation. Information is first got about a level and intercommunication of separate descriptions of physical development, physical, special-motive preparedness and personality properties of girls 6–8 years, engaged in a figure-skating on skates. Test procedures of research of these descriptions are certain and their reliability is studied. Conformities to law of forming of the studied indexes are considered in the process of initial sporting specialization. Possibility of the use of these descriptions is studied for stage control after the process of preparation of young figure skaters and prognostication of level of separate properties and qualities of their sporting effectiveness. The fact of relative grade constancy of estimations is exposed on the complex of tests in every age-dependent group. Principal reasons of stopping of employments a figure-skating are certain in child's sporting youth schools.

Key words: young figure skaters, initial sporting specialization, indexes, tests, control, properties and qualities, sporting result.

13. Козлова О. Б.

Методы психической подготовки спортсменов-фигуристов в процессе формирования их соревновательной готовности : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” ; [спец.] 19.00.01 „Общая психология” / Козлова Ольга Борисовна ; ВНИИФК. – М., 1988. – 24 с.

Анотація. Выявлены показатели самооценки соревновательной готовности (частота сердечных сокращений в покое перед нагрузкой, интегральная самооценка психического состояния из 7 показателей, уровень ситуативной саморегуляции, самооценка этого уровня, альтернативная оценка ситуативной мотивационной установки на высокие достижения). Экспериментально обоснованы показатели самооценки соревновательной готовности с помощью ранговой корреляции, с объективными и надежными

показателями педагогической оценки и учетом тренировочных и соревновательных нагрузок, с показателями комплексного контроля к старту.

Ключевые слова: психическая подготовка, фигуристы, соревновательная готовность, соревновательные нагрузки, мотивация, самооценка.

Анотація. Виявлені показники самооцінки змагальної готовності (частота серцевних скорочень у спокої перед навантаженням, інтегральна самооцінка психічного стану з 7 показників, рівень ситуативної саморегуляції, самооцінка цього рівня, альтернативна оцінка ситуативної мотивації на високі досягнення). Експериментально обґрунтовані показники самооцінки змагальної готовності за допомогою рангової кореляції, з об'єктивними і надійними показниками педагогічної оцінки і обліком тренувальних і змагальних навантажень, з показниками комплексного контролю до старту.

Ключові слова: психічна підготовка, фігуристи, змагальна готовність, змагальні навантаження, мотивація, самооцінка.

Annotation. The indexes of self-appraisal of competition readiness are exposed (frequency of heart-throbs is at peace before loading, integral self-appraisal of mental condition from 7 indexes, level of situation self-regulation, self-appraisal of this level, alternative estimation of the situation motivational setting on high achievements). The indexes of self-appraisal of competition readiness are experimentally grounded by grade correlation, with the objective and reliable indexes of pedagogical estimations and by the account of the trainings and competition loadings, with the indexes of complex control to the start.

Key words: psychical preparation, figure skaters, competition readiness, competition loadings, motivation, self-appraisal.

14. Корешев И. А.

Структура тренировочных нагрузок предсоревновательного этапа квалифицированных фигуристов-танцоров : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Корешев Игорь Анатольевич ; ВНИИФК. – М., 1986. – 24 с.

Анотація. Предложен и экспериментально апробирован новый подход к количественной оценке основных параметров тренировочных нагрузок в спортивных танцах на льду; определено влияние различных режимов тренировочных занятий на ведущие функциональные системы организма танцоров в микроциклах этапа непосредственной подготовки к главным стартам сезона. Экспериментально определен оптимальный вариант планирования тренировочных нагрузок на этапе непосредственной подготовки и главным стартам сезона.

Ключевые слова: тренировочные нагрузки, структура, фигуристы, спортивные танцы, режим тренировки.

Анотація. Запропонований і експериментально апробований новий підхід до кількісної оцінки основних параметрів тренувальних навантажень в спортивних танцях на льоду; визначений вплив різних режимів тренувальних

занять на провідні функціональні системи організму танцюристів в мікроциклах етапу безпосередньої підготовки до головних стартів сезону. Експериментально визначений оптимальний варіант планування тренувальних навантажень на етапі безпосередньої підготовки і головним стартам сезону.

Ключові слова: тренувальні навантаження, структура, фігуристи, спортивні танці, режим тренування.

Annotation. Offered and the new going is experimentally approved near the quantitative estimation of basic parameters of the trainings loadings in sporting dances on ice; influence of the different modes of trainings employments is certain on the leading functional systems of organism of dancers in the microcycle of the stage of direct preparation to the main starts of season. The optimum variant of planning of the trainings loadings is experimentally certain on the stage of direct preparation and to the main starts of season.

Key words: trainings loadings, structure, figure skaters, sporting dances, training mode.

15. Лосева И. И.

Игровой метод в начальной подготовке юных фигуристов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Лосева Ирина Ивановна ; БГИФК. – Минск, 1989. – 24 с.

Аннотация. Теоретически обоснована необходимость широкого использования игрового метода проведения занятий как средства обеспечения всесторонней подготовки юных фигуристов, создания базы для достижения высоких спортивных результатов в фигурном катании. Выявлены причины, обуславливающие значительный отсев занимающихся на начальных этапах подготовки. Обнаружено различие этих причин в зависимости от возраста юных фигуристов. Впервые в практике фигурного катания на коньках получены данные о влиянии тренировочных нагрузок различного характера на организм юных спортсменов 5–8-летнего возраста по показателям частоты сердечных сокращений.

Ключевые слова: начальная подготовка, юные фигуристы, игровой метод, тренировочные нагрузки.

Анотація. Теоретично обґрунтована необхідність широкого застосування ігрового методу проведення занять як засобу забезпечення всебічної підготовки юних фігуристів, створення бази для досягнення високих спортивних результатів у фігурному катанні. Виявлені причини, що сприяють значному відсіву тих фігуристів, що займаються на початкових етапах підготовки. Виявлена відмінність цих причин залежно від віку юних фігуристів. Уперше в практиці фігурного катання на ковзанах отримані дані про вплив тренувальних навантажень різного характеру на організм юних спортсменів 5–8-річного віку за показниками частоти серцевих скорочень.

Ключові слова: початкова підготовка, юні фігуристи, ігровий метод, тренувальні навантаження.

Annotation. The necessity of the wide use of playing method of lead through of employments as backer-ups comprehensive preparation of young figure skaters is grounded in theory, creations of base for achievement of high sporting results in a figure-skating. Reasons are exposed, cooperate the considerable sifting out of getting's on the initial stages of preparation busy. Found out distinction of these reasons depending on age of young figure skaters. First in practice of figure-skating on skates information is got about influence training loadings of different character on the organism of young sportsmen of 5–8-years-old age on the indexes of frequency of heart-throbs.

Key words: initial preparation, young figure skaters, playing method, trainings loadings.

16. Медведева И. М.

Структура и содержание специальной физической подготовки спортсменов на этапе начального обучения в фигурном катании на коньках : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Медведева Ирина Михайловна ; КГИФК. – К., 1985. – 23 с.

Аннотация. Разработана и определена программа средств и методов специальной физической подготовки юных фигуристов. Определены критерии специальной физической подготовленности на этапе начального обучения в фигурном катании на коньках. Предложены педагогические критерии отбора юных спортсменов в спортивную школу по фигурному катанию на коньках.

Ключевые слова: специальная физическая подготовка, структура, содержание, фигурное катание на коньках, педагогические критерии отбора.

Анотація. Розроблена і визначена програма засобів і методів спеціальної фізичної підготовки юних фігуристів. Визначені критерії спеціальної фізичної підготовленості на етапі початкового навчання у фігурному катанні на ковзанах. Запропоновані педагогічні критерії відбору юних спортсменів в спортивну школу з фігурного катання на ковзанах.

Ключові слова: спеціальна фізична підготовка, структура, зміст, фігурне катання на ковзанах, педагогічні критерії відбору.

Annotation. Developed and certain program of facilities and methods of the special physical preparation of young figure skaters. The criteria of the special physical preparedness are certain on the stage of the elementary training in a figure-skating on skates. The pedagogical criteria of selection of young sportsmen are offered in sporting school on a figure-skating on skates.

Key words: special physical preparation, structure, maintenance, figure-skating on skates, pedagogical criteria of selection.

17. Мишин А. Н.

Техника исполнения и методика обучения многооборотным прыжкам конькобежца-фигуриста : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” /

Мишин Алексей Николаевич ; ГДОИФК им. П. Ф. Лесгафта. – Л., 1973. – 25 с.

Аннотация. Выявлены и уточнены наиболее эффективные методические приемы обучения отдельным частям прыжка. Разработана методика совершенствования обучения многооборотным прыжкам.

Ключевые слова: прыжки, техника исполнения, методика обучения, совершенствование.

Анотація. Виявлені і уточнені найбільш ефективні методичні прийоми навчання окремих частинам стрибка. Розроблена методика вдосконалення навчання багатооборотним стрибкам.

Ключові слова: стрибки, техніка виконання, методика навчання, удосконалення.

Annotation. Exposed and specified the most effective methodical receptions of teaching separate parts of jump. The method of perfection of teaching multiturn jumps is developed.

Key words: jumps, technique of execution, teaching method, perfection.

18. Москвина Т. Н.

Техника исполнения и методика обучения обязательным упражнениям конькобежца-фигуриста : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.734 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Т. Н. Москвина ; ГДОИФК им. П. Ф. Лесгафта. – Л., 1971. – 28 с.

Аннотация. Исследована точность разметки фигуристом пространственных характеристик рисунка в статическом положении и точность воспроизведения этих характеристик при выполнении фигуры.

Ключевые слова: обязательные упражнения, техника исполнения, методика обучения, точность воспроизведения.

Анотація. Досліджена точність розмітки фігуристом просторових характеристик малюнка в статичному положенні і точність відтворення цих характеристик при виконанні фігури.

Ключові слова: обов'язкові вправи, техніка виконання, методика вчення, точність відтворення.

Annotation. Exactness of scopes is investigational by the figure skater of spatial descriptions of picture in static position and exactness of reproducing of these descriptions at implementation of figure.

Key words: obligatory exercises, technique of execution, teaching method, reproducing exactness.

19. Саная М. В.

Самооценка и саморегуляция деятельности фигуриста как факторы эффективности и надежности спортивного результата : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки (включая методику лечебной физкультуры)” ; [спец.] 19.00.01 „Общая психология” / Саная Марина Вальтеровна ; ГЦОЛИФК. – М., 1983. – 21 с.

Аннотация. Впервые изучены особенности самооценки фигуристов, являющейся важным личностным фактором готовности к достижению высоких спортивных результатов. Разработана система педагогических средств формирования адекватной самооценки, определены психодиагностические критерии высокого уровня ее развития, подтверждена валидность методов их выполнения.

Ключевые слова: самооценка, готовность к достижению высоких спортивных результатов, критерии, методы выполнения, фигуристы.

Анотація. Уперше вивчені особливості самооцінки фігуристів, що є важливим особовим чинником готовності до досягнення високих спортивних результатів. Розроблена система педагогічних засобів формування адекватної самооцінки, визначені психодіагностичні критерії високого рівня її розвитку, підтверджена валідність методів їх виконання.

Ключові слова: самооцінка, готовність до досягнення високих спортивних результатів, критерії, методи виконання, фігуристи.

Annotation. The features of self-appraisal of figure skaters, being the important personality factor of readiness to achievement of high sporting results are first studied. The system of pedagogical facilities of forming of adequate self-appraisal is developed, psychological diagnostic criteria are certain high level its development, confirmed validness methods of their implementation.

Key words: self-appraisal, readiness to achievement of high sporting results, criteria, methods of implementation, figure skaters.

20. Сеницын Р. А.

Отбор фигуристов в группы спортивных танцев на льду на этапе углубленной спортивной специализации : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Сеницын Ростислав Александрович ; ОГИФК. – Омск, 1991. – 23 с.

Аннотация. Впервые разработана и экспериментально апробирована методика определения перспективности фигуристов-танцоров. Обоснованы ведущие характеристики особенностей телосложения, физической и специально-двигательной подготовленности и психофизиологических особенностей у танцоров 10–11, 12–13 и 14–15 лет, а также уровень их взаимосвязи. Определены тестовые процедуры для исследования этих характеристик и изучена их надежность. Выявлено относительное ранговое постоянство в каждой возрастной группе. Рассмотрены закономерности формирования выделенных характеристик в процессе углубленной спортивной специализации. Изучена возможность использования этих характеристик для этапного контроля за процессом подготовки танцоров и прогнозирования уровня отдельных свойств и качеств и их спортивной результативности. Определены основные причины прекращения занятий спортивными танцами на льду.

Ключевые слова: отбор, фигуристы, спортивные танцы, спортивная специализация, подготовка, контроль.

Анотація. Уперше розроблена й експериментально апробована методика визначення перспективності фігуристів-танцюристів. Обґрунтовані провідні характеристики особливостей статури, фізичної і спеціально-рухової підготовленості і психофізіологічних особливостей у танцюристів 10–11, 12–13 і 14–15 років, а також рівень їх взаємозв'язку. Визначені тестові процедури для дослідження цих характеристик і вивчена їх надійність. Виявлена відносна рангова постійність в кожній віковій групі. Розглянуті закономірності формування виділених характеристик в процесі поглибленої спортивної спеціалізації. Розглянуто закономірності формування виділених характеристик в процесі поглибленої спортивної спеціалізації. Вивчена можливість використання цих характеристик для етапного контролю за процесом підготовки танцюристів і прогнозування рівня окремих властивостей і якостей і їх спортивної результативності. Визначені основні причини припинення занять спортивними танцями на льоду.

Ключові слова: відбір, фігуристи, спортивні танці, спортивна спеціалізація, підготовка, контроль.

Annotation. First developed and the method of determination of perspective of skaters-dancers is experimentally approved. Leading descriptions of features of build are grounded, physical and special-motive preparedness and psychological, physiological features for dancers 10–11, 12–13 and 14–15 years, and also level of their intercommunication. Test procedures are certain for research of these descriptions and their reliability is studied. Relative grade constancy is exposed in every age-dependent to the group. Conformities to law of forming of the selected descriptions are considered in the process of deep sporting specialization. Conformities to law of forming of the selected descriptions are considered in the process of deep sporting specialization. Possibility of the use of these descriptions is studied for a stage control after the process of preparation of dancers and prognostication of level of separate properties and qualities and their sporting effectiveness. Principal reasons of stopping of employments sporting dances are certain on ice.

Key words: selection, figure skaters, sporting dances, sporting specialization, preparation, control.

21. Смирнова И. К.

Исследование некоторых факторов, способствующих оптимизации обучения и тренировки фигуристов-одиночников : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Смирнова Инга Константиновна ; ГДОИФК им. П. Ф. Лесгафта. – Л., 1973. – 20 с.

Аннотація. Исследованы условия, влияющие на деятельность фигуристов разного опыта и спортивной квалификации; определены пути оптимизации учебно-тренировочного процесса.

Ключевые слова: фигуристы, обучение, тренировка, спортивная квалификация, тренировочный процесс.

Анотація. Досліджені умови, що впливають на діяльність фігуристів різного досвіду і спортивної кваліфікації; визначені шляхи оптимізації навчально-тренувального процесу.

Ключові слова: фігуристи, навчання, тренування, спортивна кваліфікація, тренувальний процес.

Annotation. Terms, influencing on activity of figure skaters of different experience and sporting qualification, are investigational; the ways of optimization of educational training process are certain.

Key words: figure skaters, teaching, training, sporting qualification, training process.

22. Тихомиров А. К.

Исследование путей повышения работоспособности фигуристов (по показателям специальной выносливости) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Тихомиров Александр Константинович ; ГЦОЛИФК. – М., 1974. – 17 с.

Анотація. Виявлена ступень інформативності показателів, пропонує для оцінки работоспособности фігуристів; сопоставлен ефект підвищення работоспособности и других компонентів підготовленности занимающихся.

Ключевые слова: работоспособность, фигуристы, показатели специальной выносливости.

Анотація. Виявлений ступінь інформативності показників, пропонує для оцінки працездатності фігуристів; співставлено ефект підвищення працездатності і інших компонентів підготовленості.

Ключові слова: працездатність, фігуристи, показники спеціальної витривалості.

Annotation. The degree of informing of indexes, offered for the estimation of capacity of figure skaters is exposed; the effect of increase of capacity and other components of preparedness of getting's busy is confronted.

Key words: capacity, figure skaters, indexes of the special endurance.

23. Хамаганова Г. Г.

Количественные характеристики тренировочных нагрузок в спортивных танцах на льду : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Хамаганова Галина Гавриловна ; ГЦОЛИФК. – М., 1990. – 21 с.

Анотація. Впервые произведен анализ элементного состава обязательных танцевальных программ с целью разработки шкалы для оценки трудности их исполнения. Установлено, что унифицированная реакция сердечно-сосудистой системы на соревновательный прокат обязательной танцевальной программы (вне зависимости от ее интенсивности) аппроксимируется трехэкспоненциальным уравнением. Виявлена специфика

адаптации организма у мужчин и у женщин к стандартным нагрузкам. Разработан метод количественной оценки основных параметров тренировочных нагрузок в спортивных танцах на льду.

Ключевые слова: тренировочные нагрузки, спортивные танцы на льду, оценка трудности исполнения, количественные характеристики.

Анотація. Уперше аналізований елементний склад обов'язкових танцювальних програм з метою розробки шкали для оцінки складності їх виконання. Встановлено, що уніфікована реакція серцево-судинної системи на змагальний прокат обов'язкової танцювальної програми (незалежно від її інтенсивності) апроксимується трьохекспоненціальним рівнянням. Виявлена специфіка адаптації організму у чоловіків і у жінок до стандартних навантажень. Розроблений метод кількісної оцінки основних параметрів тренувальних навантажень у спортивних танцях на льоду.

Ключові слова: тренувальні навантаження, спортивні танці на льоду, оцінка складності виконання, кількісні характеристики.

Annotation. The analysis of element composition of dancing's comp's is first produced with the purpose of development of scale for the estimation of difficulty of their execution. It is set that the compatible reaction of the cardiac vascular system on the competition rental of dancing comp. (without depending on its intensity) is approximated three-exponential equalization. The specific of adaptation of organism is exposed for men and for women to the standard loadings. The specific of adaptation of organism is exposed for men and for women to the standard loadings. The method of quantitative estimation of basic parameters of the trainings loadings is developed in sporting dances on ice.

Key words: trainings loadings, sporting dances on ice, estimation of difficulty of execution, quantitative descriptions.

24. Харченко Т. П.

Формування засвоєння елементів техніки юними фігуристами 7–9 років у процесі розвитку рухових якостей : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Харченко Тетяна Петрівна ; Харк. держ. акад.. фіз. культури. – Х., 2010. – 20 с.

Анотація. Уперше розроблено методику поєднання засвоєння елементів техніки фігурного катання й розвитку рухових якостей, що забезпечують їх виконання у юних спортсменів 7–9 років; встановлено, що у тренувальному процесі юних фігуристів на етапі початкової підготовки, особливо у перший рік занять, ефективно проводити випереджуючий розвиток рухових якостей, які є основними для засвоєння окремого елемента техніки фігурного катання; визначено внесок різних факторів у структуру спеціальної фізичної підготовленості юних фігуристів 7–9 років; встановлено кореляційний зв'язок між руховими якостями та виконанням різних елементів техніки фігурного катання у віці 7–9 років.

Ключові слова: елементи техніки, юні фігуристи, рухові якості, етап початкової підготовки.

Аннотация. В результате проведенного двухлетнего педагогического эксперимента установлена эффективность разработанных комплексов заданий, что позволило юным фигуристам 7–9 лет экспериментальной группы достоверно улучшить результаты физической и технической подготовленности.

Ключевые слова: элементы техники, юные фигуристы, двигательные качества, этап начальной подготовки.

Annotation. The conducted researches allowed to define: most favourable periods of development of motive qualities and mastering of elements of technique of figure-skating; most informing and reliable tests of estimation of level of development of separate motive qualities and technique of execution of elements of figure-skating, foremost related to the static and dynamic equilibrium which is needed during their implementation; cross-correlation connection of separate motive qualities and implementation of elements of technique of figure-skating, which enabled to develop the complexes of trainings tasks, foreseeing the complex mastering of elements of technique and development of motive qualities which provide their implementation for young figure skaters 7–9 years. Efficiency of the developed complexes of trainings tasks which enable to promote the level of technical and physical preparedness of young figure skaters 7–9 years is experimentally set.

Key words: young figure skaters, motive qualities, technical preparation, cross-correlation connection, complexes of tasks.

25. Хисматуллина Л. Я.

Техника вращательных упражнений фигуриста и методика обучения им : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Лира Яруловна Хисматуллина ; ГДОИФК им. П. Ф. Лесгафта. – Л., 1974. – 19 с.

Аннотация. Исследована техника вращательных упражнений и разработаны рекомендации по усовершенствованию методики обучения им. Определены наиболее рациональные параметры вращательного движения с точки зрения критерия устойчивости в фазе вращения. Исследована пространственно-временная антиципация после исполнения вращения; обоснована эффективность применения тренажера в процессе обучения. На основании анализа техники основных положений разработана методика обучения вращательным упражнениям.

Ключевые слова: техника вращательных упражнений, процесс обучения, усовершенствование, тренажеры, фигуристы.

Анотація. Досліджена техніка обертальних вправ і розроблені рекомендації щодо удосконалення методики навчання ним. Визначені найбільш раціональні параметри обертального руху з точки зору критерію стійкості у фазі обертання. Досліджена просторово-часова антиципация після виконання обертання; обґрунтована ефективність застосування тренажера в процесі навчання. На підставі аналізу техніки основних положень розроблена методика навчання обертальним вправам.

Ключові слова: техніка обертальних вправ, процес навчання, удосконалення, тренажери, фігуристи.

Annotation. The technique of rotator exercises is investigational and developed recommendation on the improvement of teaching method by him. The most rational parameters of rotator motion are certain from point of criterion of stability in the phase of rotation. Spatio-temporal anticipaciya is investigational after execution of rotation; efficiency of application of trainer is grounded in the process of teaching. On the basis of analysis of technique of substantive provisions the method of teaching rotator exercises is developed.

Key words: technique of rotator exercises, teaching process, improvement, trainers, figure skaters.

26. Четверухин А. А.

Средства и методы комплексного контроля обязательных упражнений в фигурном катании на коньках : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Четверухин Алексей Александрович ; ВНИИФК. – М., 1988. – 23 с.

Аннотация. Исследована динамика взаимосвязи результатов в обязательных упражнениях, короткой программе и произвольной программе с финальным распределением мест в соревнованиях. Определены некоторые скоростные и энергетические характеристики двигательных действий фигуристов в обязательных упражнениях. Исследована структура оценки качества начертания обязательных фигур. Разработана комплексная методика контроля геометрических параметров фигур и выявлены уровни точности начертания, достигаемые спортсменами различной квалификации.

Ключевые слова: обязательные упражнения, фигурное катание, средства и методы комплексного контроля, динамика взаимосвязи результатов.

Анотація. Досліджена динаміка взаємозв'язку результатів в обов'язкових вправах, короткій програмі і довільній програмі з фінальним розподілом місць у змаганнях. Визначені деякі швидкісні і енергетичні характеристики рухових дій фігурістів в обов'язкових вправах. Досліджена структура оцінки якості зображення обов'язкових фігур. Розроблена комплексна методика контролю геометричних параметрів фігур і виявлені рівні точності зображення, що досягаються спортсменами різної кваліфікації.

Ключові слова: обов'язкові вправи, фігурне катання, засоби і методи комплексного контролю, динаміка взаємозв'язку результатів.

Annotation. The dynamics of intercommunication of results is investigational in obligatory exercises, short program and arbitrary program with final allocation of seat within competitions. Some speed and power descriptions of motive actions of figure skaters are certain in obligatory exercises. The structure of estimation of quality of outline of obligatory figures is investigational. The complex method of control of geometrical parameters of figures is developed and

the levels of exactness are exposed outlines, arrived at of the sportsmen different qualification.

Key words: obligatory exercises, figure-skating, facilities and methods of complex control, dynamics of intercommunication of results.

***Автореферати на здобуття
наукового ступеня доктора наук:***

27. Гришина М. В.

Теоретико-методические основы управления тренировочным процессом в фигурном катании на коньках : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Гришина Марина Валентиновна ; Центр. НИИ спорта. – М., 1991. – 49 с.

Аннотація. Вперше здійснено багатолітнє комплексне вивчення системи підготовки висококваліфікованих спортсменів у фігурному катанні на ковзанах: обґрунтовані і розроблені основні положення концепції діяльності фахівців, яка забезпечує наукове управління тренувальним процесом підготовки спортсменів високого класу; розроблений новий підхід до створення системи педагогічних критеріїв і показників змагальної і тренувальної діяльності спортсменів у видах спорту з системою експертної оцінки спортивного результату; розроблений новий підхід до педагогічного системно-структурного аналізу діяльності і стану спортсмена для виявлення причинно-наслідкових взаємозв'язків, що виникають в процесі діяльності в конкретному вигляді спорту.

Ключевые слова: тренировочный процесс, фигурное катание, основы управления, педагогический анализ, показатели соревновательной и тренировочной деятельности.

Анотація. Уперше здійснено багатолітнє комплексне вивчення системи підготовки висококваліфікованих спортсменів у фігурному катанні на ковзанах: обґрунтовані і розроблені основні положення концепції діяльності фахівців, яка забезпечує наукове управління тренувальним процесом підготовки спортсменів високого класу; розроблений новий підхід до створення системи педагогічних критеріїв і показників змагальної і тренувальної діяльності спортсменів у видах спорту з системою експертної оцінки спортивного результату; розроблений новий підхід до педагогічного системно-структурного аналізу діяльності і стану спортсмена для виявлення причинно-наслідкових взаємозв'язків, що виникають в процесі діяльності в конкретному вигляді спорту.

Ключові слова: тренувальний процес, фігурне катання, основы управління, педагогічний аналіз, показники діяльності змагання і тренувальної.

Annotation. The long-term complex study of the system of preparation of highly skilled sportsmen is first carried out in a figure-skating on skates: grounded

and developed substantive provisions of conception of activity of specialists, providing scientific training process of preparation of sportsmen of high class control; the new going is developed near creation of the system of pedagogical criteria and competition and training performance of sportsmen indicators in the types of sport with the system expert estimation of sporting result; the new going is developed near the pedagogical system-structural analysis of activity and state of sportsman for the exposure of causal consequence intercommunications, arising up in the process of activity in the concrete type of sport.

Key words: training process, figure-skating, government bases, pedagogical analysis, competition and training performance indicators.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Абсалямова И. В.	1
Андрианов Ю. Я.	2
Апарин В. А.	3
Великая Е. А.	4
Виноградова В. И.	5
Гришина М. В.	6,27
Гродзицка А.	7
Гросс Я. А.	8
Зенина И. В.	9
Ирошникова Н. И.	10
Клинова Т. С.	11
Коган А. И.	12
Козлова О. Б.	13
Корешев И. А.	14
Лосева И. И.	15
Медведева И. М.	16
Мишин А. Н.	17
Москвина Т. Н.	18
Саная М. В.	19
Синицын Р. А.	20
Смирнова И. К.	21
Тихомиров А. К.	22
Хамаганова Г. Г.	23
Харченко Т. П.	24
Хисматуллина Л. Я.	25
Четверухин А. А.	26

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ФІГУРНЕ КАТАННЯ

**Анотований трьома мовами бібліографічний
показник авторефератів дисертацій
галузі фізичної культури та спорту**

Укладач – Ірина Свістельник